

üniversiteleri nasıl bilirsiniz?

ODTÜ JeoGenç

"Kimliğini göster, çantayı aç!"

"Neden?"

"Emir var, kimliksiz kimse girmeyecek!"

"Nereye gidiyorsun?"

"Arkadaşımı göreceğim."

"Burası senin yurdun mu, git başka yerde gör arkadaşını!"

Üniversiteleri nasıl bilirsiniz? Çok mu yabancıyız yukarıdaki türden diyaloglara? Kapıda her sabah kimlik soranlara, kameralara, turnikelere çok mu yabancıyız? Jandarma, polis, ÖGB... Üniversite deyince aklımıza bunlar mı geliyor? (Sanki olmazsa olmazlar gibi) Bilimin üretildiği, mesleğimizi tam anlamıyla öğrendiğimiz yerler mi? Gönül rahatlığıyla böyle demek ister insan, doğrusu!

Oysa soğuk bir çarkın parçası sanki üniversiteler. Rektörlerin şirket sahibi gibi demeçler verdiği, bizim bir müşteri gibi okumak için para verdiğimiz yerler. Ha bir de gardiyanlarımız var (polis, jandarma). Ticarethane mi desek daha doğru olur, hapisane mi, bilmem? Biraz düşünelim cevap vermek için veya hiç cevap vermeyelim isterseniz. Üç maymunu oynayalım, bu yazıyı da burada keselim...Ne de olsa bize üç maymunu oynatan bir çark bu, her koyun kendi bacağından asılır diyen bir çark...

Bize, "yanı başımızdaki savaşta ölenler için vicdanınız sızlayabilir ama buna karşı çıkmayın" diyorlar. Ve daha kötüsü biz bu savaşın bir parçası oluyoruz. Nasıl mı? Bunu açıklamak için çok şey söylemeye gerek var mı; ODTÜ'de ABD, İsrail ordusunun tankları, helikopterleri için üretilen programların olduğunu söylemek yetmez mi? Duymak bile istemiyoruz bunları, itici bile gelebiliyor bazen. Çünkü boynumuzda bir halka olduğunu hissediyoruz bütün bunların. O kadar alışmışız ki at gözlüklerine, artık onlar bizim gözümüz gibi bir şey. Aslında o kadar alıştırdık ki...

Hep şöyle söylendi küçüklükten beri bizlere; "eskiden de böyleydi peki ne oldu sonuçta?" Sahi ne oldu? Bu filmde eksik bir parça yok mu? Filmin son kısmındaki montajlanmış sahneyi fark etmemek mümkün mü yoksa? İyi bakıldığında rahatlıkla görülüyor aslında; yıl 1980'e geldiğinde görüntü ve ses bir anda değişiyor, ve anlaşılıyor ki bu artık başka bir film. Bütün demokrat, ilerici kesimler asker postallarıyla çiğneniyor. Ekonomik-siyasal haklar yasaklanırken, üniversiteler de durumdan fazlasıyla nasibini alıyor. Bir çok yerde olduğu gibi üniversiteye de artık (öğretim görevlileri, öğrenciler yani bilimle, teknikle uğraşması gerekenler değil) ordu hakim oluyor ve 1981'de YÖK kuruluyor.

80 darbesinin sindirme politikası aydınlar bakımından sonuçlarını gösterdi aslında. Binlerce öğretim görevlisi atılarak üniversitelerdeki öğrenci-öğretim görevlisi ilişkisi koparıldı. Öğrenciler mücadelelerinde biraz daha yalnızlaşmaya başladı. Yeni-liberal saldırıların hayata geçirilmesi bu darbeyle birlikte daha kolay bir hal almaya başlamıştı. Bugün bizler o günlerden çok daha fazla sorunla karşı karşıyayız. Har(a)çlar bir yandan, okuldaki

yemekhanelerin, yurtların özelleştirilmesi bir yandan... Bu çarka çomak sokanlar ise öncesinde olduğu gibi saldırılara maruz kalmaktadır. Cop, biber gazı, satırla saldıranlar, soruşturmalar, vs... İki yılda ODTÜ'de 20, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde 150 kişiye soruşturmalar açıldı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde 100 kişiye, Kocaeli Üniversitesinde 45 kişiye, İstanbul Üniversitesi'nde 50 öğrenciye 800'den fazla soruşturma açıldı. Soruşturma raporlarına bakıldığında rektörlüklerin pek de ciddi iddialara bile dayandırmadan pervasızca hareket ettiği gözüküyor. Açılan soruşturmaların nedenlerine ilişkin birkaç örnek verecek olursak: yemekhane boykotu sırasında okula bol miktarda yemek ve ekmek sokmak, kapıda kimlik soran ÖGB'ye kimlik göstermeyip, ÖGB'ye adıyla hitap etmek, onun kimlik göstermesini istemek, vs... Hatta bir öğrenciye, aynı anda iki farklı fakültede gerçekleşen olaya ilişkin iki farklı soruşturma açılabilir. Üniversiteler ve soruşturma örnekleri çoğaltılabilir. ODTÜ rektörü Akbulut bir röportajında okulun ne kadar 'demokratik' olduğunu anlatmak için "Öğrenciler gelip rektörlüğe pankart bile asabilir" diyordu. Bu röportajdan sonra bildiri dağıttığı için bile arkadaşımıza soruşturma açıldı. Gerçekte hiçbir karşılığı olmayan bir demokrasiden bahsediyorlar. Onların demokrasisi üniversite döner sermayesine daha fazla para katmayı amaçlıyor. Olansa gene bize oluyor; har(a)çlar bizlerin cebinden çıkıyor; kitap, yol, yemek, yurt paraları... Onların demokrasisi öğrenciyi düşünmüyor, düşünen öğrenciye de saldırıyor. Sesimiz yükselttik mi, örgütlendik mi sadece öğrencilere değil, öğretim görevlilerine de saldırıyorlar. Bunun bir örneği Dokuz Eylül Üniversitesindeki İzge Günal'dır. İlk başta yanında çalışan asistanları işten atarak yıldırılmaya çalışılan İzge Günal, Üniversite Konseyleri başkanı olduktan sonraki "Üniversite ve Aydınlanma" üzerine yaptığı konuşması yüzünden kademe ilerleme cezası almıştır. Önceden de akademik ve bilimsel yolsuzluklara çıkarttığı için de aynı cezayı aldığından bu sefer atılır. Dahası var tabii, İzge Günal okuldan atılan 213 işçi yüzünden rektörlüğü protesto etmiştir. 20 Aralık'ta YÖK'ün atılma kararını onaylamamasıyla okula geri döner. Onaylamama gerekçesi ise cezanın ağır olduğudur. İzge Günal okula dönebilmesi hakkında bir röportajda şöyle demiştir: "Bence gelişmelerin tek bir yorumu olabilir: Kamuoyu beni desteklediği için, ben örgütlü olduğum için geri dönebildim."

Bu örnek sadece soruşturma saldırısına uğrayan bir öğretim görevlisini değil, örgütlü mücadele edildiği zaman bu saldırıların geri püskürtülebildiğini de göstermektedir. ODTÜ'deki arkadaşımıza dokunma kampanyası da kısmi kazanımları olan güzel bir örnektir. Ankara Üniversitesi'nde okul dışından gelen satırlı-sopalı saldırılara karşı "öğrencime dokunma, çeteler dışarı" şiarıyla araştırma ve öğretim görevlileri de öğrencilerin eylemlerine destek vermiştir. Öğretim görevlileri ve öğrenciler olarak örgütlü hareket ettiğimizde, her zaman ağırlığımızı hissettirdik. Doğal olarak üniversitelerde rant sahibi olan kesimler bizim örgütlülüğümüzden korkuyor, ona saldırıyorlar. Üniversitelerde parasız, bilimsel, anadilde eğitim istiyorsak bu çürümüş sistemin üniversitelerdeki aynası, 80 darbesinin mirası YÖK'e karşı mücadelemizi büyütmemliyiz.